Lietas Nr. C13042613
Lietas arhīva Nr. C-0426-13

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Dobelē, 2013.gada 13.novembrī

Dobeles rajona tiesas tiesnese R.Krasovska,

rakstveida procesā izskatījacivillietusabiedrības ar ierobežotu atbildību „KB Līzings” maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par parāda piedziņu, un

Aprakstošā daļa

2013.gada 5.jūlijā sabiedrība ar ierobežotu atbildību „KB Līzings” (turpmāk tekstā – prasītājs) cēla tiesā prasību pret /pers. B/ (turpmāk tekstā – atbildētājs) par parāda piedziņu.

Prasībā norādīts, 2012.gada 16.novembrī starp Atbildētāju un Prasītāju tika noslēgts "Nomas līgums Nr. /numurs/", turpmāk tekstā - Līgums, ar kuru Atbildētājam lietošanā tika nodota automašīna SEAT IBIZA, valsts reģistrācijas Nr.: /numurs/, šasijas Nr.: /numurs/.

Pēc būtības starp pusēm tika noslēgts Nomas Līgums, kur saskaņā ar Civillikuma 2112. pantu viena puse - Prasītājs - nodeva atlīdzības lietošanā otrai pusei - Atbildētājam - Prasītājam piederošo automašīnu SEAT IBIZA, valsts reģistrācijas Nr.: /numurs/, šasijas Nr.: /numurs/, ko apstiprina pieņemšanas - nodošanas akts no 2012. gada 16. novembra.

Civillikuma 2141.pants nosaka, ka nomniekam jāmaksā nomas maksa līgumā noteiktos termiņos. Saskaņā ar Līguma pielikumu Nr.l no 2012. gada 16. novembra Maksājuma grafiks, Atbildētājam bija jāveic ikmēneša maksājumi līdz katra mēneša 30 (trīsdesmitajam) datumam. Saskaņā ar Prasītāja grāmatvedībā esošo informāciju, Atbildētājs nav veicis ikmēneša maksājumu par augstākminēto automašīnu 101, 57 LVL apmērā (viens simts viens lats un piecdesmit septiņi santīmi).

Pretēji noslēgtā līguma noteikumiem, Atbildētājs nav izpildījis no Līguma izrietošās maksājuma saistības, un nav veicis ikmēneša maksājumus noteiktajos termiņos. Prasītājs vērsās pie Atbildētāja atgādinot par nenokārtotām parāda saistībām, kā arī deva iespēju vienoties par parāda apmaksu pa daļām, ko apliecina ierakstītā vēstulē nosūtīts Paziņojums par līguma izbeigšanu un parāda apmaksu no 2013. gada 29. aprīļa. Atbildētājs šo paziņojumu ignorēja, tāpat kā ignorēja Prasītāja telefona zvanus.

Ņemot vērā Atbildētāja nokavējumu un augstākminēto Prasītājs pieņēma lēmumu izbeigt ar Atbildētāju Līgumu.

Saskaņā ar Nomas līguma Nr./numurs/ 4.3. punkta noteikumiem par maksājuma termiņa nokavēšanu tiek ieturēts līgumsods 30,00 EUR apmērā par katru kavējuma dienu, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā eiro valūtas kursa 0,702804 sastāda 21,08 LVL. Saskaņā ar grāmatvedībā esošo informāciju, norēķini ar debitoriem - kreditoriem Atbildētājs vairāk kārt ir kavējis ikmēneša maksājumu datumu, kopā aprēķināto dienu skaits ir vienāds ar 15.

Saskaņā ar "Rakstveida apņemšanos", kas publicēta Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājas lapā www.ptac.gov.lv līgumsods tiek aprēķināts ne vairāk kā par 3 maksājuma kavējuma dienām mēnesī. Atbildētājs kopumā ir kavējis 43 dienas, savukārt saskaņā ar "Rakstveida apņemšanos" Prasītājs piemēroja Atbildētājam līgumsodu tikai par 15 kavējuma dienām.

Saskaņā ar PTAC "Rakstveida apņemšanos", kas publicēta PTAC mājas lapā, Prasītājs ir tiesīgs pieprasīt līgumsodu ne vairāk par 3 dienām mēnesī, no augstāk minētā izriet, ka Prasītājs ir tiesīgs pielīgt līgumsodu ne vairāk, kā par 3 (trīs) dienām mēnesī, pat tad, ja Atbildētājs ir kavējis 30 dienas mēnesī.

Saskaņā ar Civillikuma 1757. pantu Nolīgstot procentus, jānoteic to apmērs. Ja tas nav darīts, tad atzīstams, ka klusējot pieņemti likumiskie procenti. Saskaņā ar Civillikuma 1765. pantu Procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā, no augstākminētā var izsecināt, ka līgumā procenti nav noteikti un likumisko procentu apmērs sastāda 2,86 LVL. Saskaņā ar līguma 2.2. punkta noteikumiem, Atbildētājs apņemas nest pilnu materiālo atbildību par Automašīnas saglabāšanu līdz tās pilnai apmaksai.

Pamatojoties uz līguma 2.3. punkta noteikumiem, apmaksāt visus izdevumus, kas saistīti ar Automašīnas lietošanu un uzturēšanu kārtībā.

Pamatojoties uz līguma 4.1. punkta noteikumiem, Atbildētājs garantē šī Līguma izpildi ar visu tam piederošo īpašumu.

Ņemot vērā Atbildētāja ikmēneša maksājuma nokavējumu un Līguma 4.3. punktā ietverto līgumsoda samaksas pienākumu, no Atbildētāja piedzenama summa sastāda 420,63 LVL.

Prasītājs lūdz tiesu piedzīt no /pers. B/ par labu SIA "KB LĪZINGS" galveno parādu - 101,57 LVL, likumiskos procentus - 2, 86 LVL un līgumsodu 316, 20 LVL apmērā; visus ar tiesāšanos saistītos izdevumus.

Atbildētājas paskaidrojums tiesas noteiktajā termiņā tiesā nav saņemts.

Lieta tika izskatīta rakstveida procesā, jo neviena no pusēm neizteica lūgumu par uzklausīšanu tiesas sēdē. Par lietas izskatīšanas rakstveida procesā datumu pusēm tika paziņots likumā noteiktajā kārtībā, ko apliecina lietas uzziņas (lietas 1., 2.lapas).

Motīvu daļa

Tiesa, izvērtējusi rakstiskos pierādījumus lietā, pārbaudījusi civillietas materiālus atzīst, ka prasītāja prasība ir pamatota un apmierināma daļēji, prasītāja lūgums daļā par valsts nodevas samaksu un tiesāšanās izdevumu piedziņu no atbildētāja ir pamatots un apmierināms proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Saskaņā ar Civillikuma 1587. pantu, tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus. Lietas materiāliem pievienots Nomas līgums Nr. 2012/167, kas apliecina, ka prasītājs un atbildētājs ir noslēguši līgumu 2012.gada 16.novembrī, līdz ar to atbildētājam bija saistoši arī Nomas līguma noteikumi (lietas 14.-16.lapa). Atbildētājs ir apņēmies pildīt saistības saskaņā ar Nomas līguma Nr. /numurs/maksājumu grafiku (lietas 13.lapas), minēto apliecinot ar parakstu uz tā.

Prasītājs izmantojis līgumā pielīgto tiesību un atkāpies no tā, paziņojot par to atbildētājam (lietas 18.lapa). Civillikuma 1589.pants nosaka, vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta. Šāda saistība pielīgta Nomas līgums Nr. 2012/167 4.sadaļā Atbildība un sankcijas punktā 4.4.2.

Civillikuma 1756.pants nosaka, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu vai likumu. Saskaņā ar Civillikuma 1757. pantu, nolīgstot procentus, jānoteic to apmērs. Ja tas nav darīts, tad atzīstams, ka klusējot pieņemti likumiskie procenti. Saskaņā ar Civillikuma 1765. pantu, procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā. Prasītājs aprēķinājis likumiskos procentus un to apmērs sastāda 2,86 LVL.

Saskaņā ar Nomas līgums Nr. 2012/167 4.3.punkta noteikumiem, atbildētājs uzņēmies ciest līgumsodu, ja nepildīs savas saistības līgumā norādītajā apmērā. Saskaņā ar Nomas līguma Nr. 2012/167 4.3. punkta noteikumiem par maksājuma termiņa nokavēšanu tiek ieturēts līgumsods 30,00 EUR apmērā par katru kavējuma dienu, kas pēc Latvijas Bankas noteiktā eiro valūtas kursa 0,702804 sastāda 21,08 LVL.

Civillikuma 1716. pants nosaka, līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņš šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi. Prasītājs aprēķinājis līgumsodu Ls 316,20 apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 1717. pantu, līgumsodu var pievienot katram līgumam. Līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas. Civillikuma 1720.pants nosaka kreditors var prasīt līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu.

Civillikuma 1716. pants noteic, ka līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību tajā gadījumā, ja viņš šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi. Prasītājs aprēķinājis līgumsodu Ls 316,20 apmērā par 15 kavētām dienām.

Saskaņā ar Civillikuma 1717.pantu, līgumsodu var pievienot katram līgumam. Līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas. Atbilstoši Civillikuma 1720.pantam kreditors var prasīt līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departaments 2011.gada 12. janvāra spriedumā, lietā Nr. SKC-25/2011, kurā vērtēts līgumsods 1% apmērā, atzinis, ka līgumsods saskaņā ar Civillikuma 1716.pantu ir pametums, ko kāds uzņēmies ciest sakarā ar savu saistību, ja viņš šo saistību neizpildītu vai neizpildītu pienācīgi. Piemērojot šo pantu burtiski līgumā noteiktajam līgumsoda apmēram - viens procents no savlaicīgi nesamaksātās summas par katru nokavēto dienu, jānonāk pie secinājuma, ka parādnieks labprātīgi uzņēmies ciest sekas, kas, ja nokavējums būtu viens gads, matemātiskā izteiksmē gandrīz četras reizes pārsniedz pamatparādu.

Vērtējot to pēc ekonomiskās būtības, jākonstatē, ka parādnieks uzņēmies nevis konkrēti izmērāmu ,,pametumu", bet maksājumu, kas var augt līdz bezgalībai. Tiesas ieskatā, likumā nevar būt ietverta šāda līgumsoda būtība, jo, kaut arī Civillikums neaizliedz līgumsoda noteikšanu procentuālā izteiksmē, ir jābūt tā saprātīgām robežām, kuru noteikšana attiecīgos ekstremālos gadījumos kļūst par tiesas kompetenci, lietojot par mērauklu taisnīguma un samērīguma principu. Kā redzams, konkrētajā gadījumā līgumā pielīgts līgumsods EUR 30 dienā, kas par 15 kavētām dienām sastāda Ls 316,20.

Tā kā lietā nodibināts fakts, ka atbildētājs ir kavējis ar līgumu uzņemtās saistības, tiesa atzīst, ka atbildētājam Civillikuma 1716.panta izpratnē ir pienākums maksāt līgumsodu, bet līgumsods nosakāms ievērojot taisnīguma un samērīguma principu.

Ņemot vērā minēto, Civillikuma 1587., 1716., 1717., 1720.panta jēgumu kopsakarā ar Civillikuma 1.pantu, tiesa atzīst, ka no atbildētāja par labu prasītājam piedzenams līgumsods 10 % apmērā no prasītās pamatparāda summas jeb Ls 10,06 (Ls 100,57 x 10 %) apmērā.

Tiesa ir konstatējusi, ka atbildētājs nav pienācīgi pildījis savas ar līgumu pielīgtās saistības, atbildētājs līguma spēkā esamību nav apstrīdējis, prasības pieteikumā norādītās summas un parāda aprēķinu nav apstrīdējis, tiesā nav iesniegti pierādījumi tam, ka atbildētājs savas saistības ir izpildījis vai ir iestājušies tādi apstākļi, kas būtu pamatā tam, ka atbildētājs no saistību izpildes būtu atsvabinām pilnībā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.panta nosacījumiem prasītājam atzīstama tiesība līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos procentus no pamatparāda summas. Procentu apmērs nosakāms saskaņā ar Civillikuma 1765.pantu, procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajos gadījumos, kad likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā.

Tiesa secina, ka saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram. Pie prasības celšanas tiesā Prasītājs nomaksājis valsts nodevu Ls 63,09, kā arī ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 3,30. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktu valsts nodeva par prasību, kas novērtējama naudas summā līdz 1500 latiem – 15 procenti no prasības summas, bet ne mazāk par 50 latiem. Prasītāja prasījums apmierināts daļā par Ls 100,57 (pamatparāds); Ls 2,86 (likumiskie procenti), Ls 10,06 (līgumsods), kopā Ls 114,03, valsts nodeva rēķināma Ls 114,03 x 15 / 100 = 17,10, bet saskaņā Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunktā noteikto minimālo robežu Ls 50, kas kopā ar lietas izskatīšanas izdevumiem Ls 3,30 piedzenama prasītāja labā no atbildētāja. Tiesa ir konstatējusi, ka lietā nav samaksāti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 1,10 apmērā, kas saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu piedzenami no atbildētāja valsts ienākumos.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1}pantu Atbildētājam nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{27} panta pirmās daļas noteikumiem tiesas spriedums par maza apmēra prasībām apelācijas kārtībā nav pārsūdzams. Saskaņā ar šī likuma otrās daļas noteikumiem spriedumu par maza apmēra prasību lietas dalībnieki var pārsūdzēt kasācijas kārtībā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civillikuma 1587., 1589., 1716., 1717., 1720., 1765.pantu, Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, 97., 195., 193., 204.^{1} , 250^{18}., 250^{26}., 250^{27}.pantu, tiesa

n o s p r i e d a:

maza apmēra prasību apmierināt daļēji, pārējā daļā noraidīt.

Piedzīt no /pers. B/, /personas kods/, par labu sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „KB Līzings", reģistrācijas Nr. 40103258397, parāda pamatsummu Ls 101,57 (viens simts viens lats 57 santīmi), likumiskos procentus Ls 2,86 (divi lati 86 santīmi), līgumsodu Ls 10,06 (desmit lati 06 santīmi), valsts nodevu Ls 50,00 (piecdesmit lati 00 santīmi*)*, ar lietas vešanu saistītos izdevumus Ls 3,30 (trīs lati 30 santīmi).

Piedzīt no /pers. B/, /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 1,10 (viens lats 10 santīmi) apmērā.

Atzīt prasītāja tiesības saņemt likumiskos procentus, tas ir 6% (seši procenti) no simta gadā, no nesamaksātās aizdevuma pamatsummas par laiku līdz sprieduma izpildei.

Noteikt /pers.B/, /personas kods/, sprieduma labprātīgai izpildei termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas - 2013.gada 13.novembra, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam, kasācijas sūdzību iesniedzot Dobeles rajona tiesā.

Tiesnese R.Krasovska